

създава се значима прослойка от цигани със сравнително добро образование, с нови професии и т.н., т.е. резултатите като цяло са несравнимо по-добри в сравнение със ситуацията при техните събратя в Западна Европа и на други места по света. От друга страна обаче цената, платена за постигането на тази обществена интеграция, е доста висока – немалки части от циганите в Източна Европа “отпадат по пътя” и тръгват по пътя на социалната деградация и маргинализация (процес, значително разширил се и задълбочил се след ‘вятъра на промените’).

И което е доста показателно – процесите на социалната деградация и маргинализация на части от циганската общност са най-добре изразени и най-силни в страните, където е имало ясно формулирана ‘специална’ политика към циганите (Чехословакия, Унгария, Румъния, България) и в много по-малка степен там, където такава политика е била в ограничени размери или почти липсва такава. Крайните резултати от политиките към циганите в страните на Източна Европа се оказват постигнати преди всичко благодарение на цялостното обществено развитие и на ‘общата’ политика към циганите (т.е. като към всички останали граждани), и в много по-малка степен благодарение на ‘специалните’ политики към тях като отделна, обособена общност.